

Akcoltoy Tekinayev

(1942)

Akcoltoy Tekinayev, 1942 yılında Çüy ilçesinin Alçaluu köyünde doğdu. 1959 yılında liseyi, 1964 yılında Kırgız Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesini bitirdi. Eserleri 1961 yılından itibaren yayımlanmaya başladı. 1986 yılından beri Yazarlar Birliği üyesidir. "Cıldızdar

Eç Kayda Ketpeyt (Yıldızlar Hiçbir Yere Gitmezler)" (1971) onun ilk kitabıdır. Ondan sonra "Çabandın Uulu (Çobanın Oğlu)" (1974), "Apak Kar (Beyaz Kar)" (1977), "Okşoş Emes Kündör (Benzeşmeyen Günler)" (1988) isimli eserleri yayımlandı.

Hikaye

KEÇİKKEN KAT / GECİKEN MEKTUP

Heçen cıldar boyu aptap menen ızgaarda kalgan kuu sööktöy kan-sölsüz bozorgon Seydalını boz üydön kötörüp çığıştı. Al tattuu uykuda catkanday. Kara cooluk salıngan Altınçaçtın ıy aralaş alsız ünü gana tınçtıktı buzup oşol cerdegilerdin zeenin keyitip turdu.

Köp uzabay Seydalının denesi catkan tabıttı mürzönü közdöy alıp cönöştü.

- Meni da koşo ala ketpeysiñbi, Seydeş! Biz emi kantip kün köröbüz sensiz? Emne üçün erte kettiñ mınçalık? Senin kadırına cete albay kaldıkpı! Emne üçün senin sözdöründü kütö albay cürdüm eken? Emne üçün? Baldarıñdı cetim kaltırdıñbi? Oy, şorduu başım! - dedi Altınçaç, küçünün bardıgıñca.

Anım bul sözdörü ayaldardı çaşıtıp ciberdi.

- Kayrat kıl, kayrat kılış kerek. Tağıdın casaganı, - deşti cakın tuugandar. Altınçaçtın denesi kaltırap-titirep esin cogoto baştadı. Al oşo maalda koltuguna süyögöndör bolbogondo çalkasınan ketkeni turgan. Altınçaçtın ak kuunukunday uzun alkımının kögüştöngön taramıştarı bıkıldap sogup, köz çaşı möltöldöp kulap, keyigenden açılğan tunuk erinderinin arı cagınan appak tegiz tişteri daana körünüp turdu. Kara cerdin teşiği bolso kirip kete turgan abalda bolcu.

On gülünün biri açıla elekte kayran cigit kete berdi.

Seydalının cetiligin ötkörgöndön kiyin Altınçaç eki balasın eerçitip ayıldan şaardagı üyünö keldi. Bölmönün içi Altınçaç üçün kandaydır bir kuyun cürüp ketken talaaday een tuyuldu. Zamir menen Damirdi bakçasına alıp barıp, kereelden keçke calgız olturdu. Tek gana keçinde koşuna turgan eki ayal köñül aytıp kirip çığıştı.

"Calgızdık kara cerge kirsin. Baş turbaybı turmuşka kubanıç alıp kelgen" dep oyloodu Altınçaç.

Oşol күндүн ele ertesi:

- Papam kaçan kelet? - dep suradı Zamir. Emne dep coop bereerin bilbey kalgan Altınçaç.

- Kelet. Komandirovkası bütö elek da, kelet, - dep ciberdi ünü dirildegensip. Caman söz oozuna kelgen cok, "ölüp kalbadıbı, kelbeyt emi" dep aytuudan özü korktu. Anan baldarın tizesine alıp, tördö ilinip turgan Seydalının bakırgan portretinen közün albay oltura ketti.

Yıllarca sıcakla soğukta kalan kemik gibi, kansızmış gibi solgun Seydalı'yı boz evden taşıyıp çıkardılar. O tatlı bir uykuda yatar gibiydi. Siyah yazma bağlamış olan Altınçaç'ın ağlamaklı sesi, sessizliği bozuyor ve orada bulunanların canını acıtıyordu.

Fazla vakit geçmeden, Seydalı'nın bedeninin bulunduğu tabutu mezarlığa doğru taşımaya başladılar.

- Beni de yanında götürmüyor musun, Seydeş! Biz nasıl gün göreceğiz sensiz? Neden bu kadar erken gittin? Senin değerini mi bilemedik? Neden senin sözlerini dinlemedim acaba? Neden? Çocuklarını yetim mi bıraktın? Ah, zavallı başım! - dedi Altınçaç var gücüyle.

Onun bu sözleri, orada bulunan kadınların tümünü ağlattı.

- Gayret et, gayret et, güçlü olmak gerek. Kaderin işi, - dedi yakın akrabaları. Altınçaç'ın vücudu tir tir titredi, kendini kaybetmeye başladı. O, eğer kolundan tutup destek olanlar olmasa, sırtüstü düşecekti. Altınçaç'ın kuğununki gibi uzun gırtlığının mavimsi damarları kabarıyor, gözyaşları yalabıklaşıp dökülüyor, üzüntüden yarı açılmış dudaklarının arkasında apak ve düzgülü dişleri açıkça görülüyordu. Yerini dibi olsa girecek durumdaydı.

On gülünden biri açmadan (ömrünün baharında) zavallı delikanlı, gidiverdi.

Seydalı'nın yediliği geçtikten sonra Altınçaç iki çocuğunu yanına alarak, köyden şehirdeki evine geldi. Odanın içi sanki bir fırtınadan çıkmış gibi sessiz ve ıssızdı. Zamir ile Damir'i kreşe götürdü ve akşama kadar tek başına oturdu. Sadece akşamüstü komşu iki kadın başsağlığı dilemeye gelip gittiler.

"Yalnızlık yerin dibine girsin. Birinin olmasaymış yaşama sevinci veren" diye düşündü Altınçaç.

O günün ertesi;

- Babam ne zaman gelecek? - diye sordu Zamir. Ne diyeceğini bilememişti Altınçaç.

- Gelecek. İş gezisi daha bitmedi, elbette gelecek, - deyiverdi titrek bir sesle. Kötü söz ağzına gelmedi, "öldü ya, artık gelmeyecek" diye söylemekten kendisi korktu. Sonra çocuklarını dizlerine oturtup, duvarda asılı duran Seydalı'nın kocaman portresinden gözünü ayırmadan bir süre oturdu.

Kence Damir papasının cuktuguna ançalık tınçsızdançu emes. Kaçan gana agası Zamir papasın tındırbay suraçu bolgondon beri, al da "r" g atili kele elek tattuu çuldurap, "Papam komandilovkada ee, mama" dep koyot.

Adamdar ölüspöyt go dep oyloçu Altınçaç. Oşol ala şalbirt mart ayında açık asmandagı cıldızdardın içinen kapısının uçkan cıldızga okşop cogolgon Seydalısın estegende olturgan cerinen tura kalıp, kolundagı buyumunun cerge tüşkönün dalayda barıp sezçü. Üydün içindegi ookattardın bardığı Seydalının elesin alıp kelip, üydö cürgönündö al içki üydö kitep okup ce uktap catkanday, eşikke çıkksa Saydalı kütüp turganday sezilip ketçü. Anın aksargıl ar dayım cılmayıp turçu ireñi, tarmaldanıp ketken tarmal çaçtarı, köñüldü daroo kötörçü külküsü ugula tüşüp, cıluu cana cumşak koldoru menen çıkanagınan karmap, alleya boylop basıp cürgöndö taanış demi kele tüşçü murduna.

Kiyinki mezgilderde alardın üyünö Seydalının kolhozdogu ecesinen başka eçkim kelbey kaldı. Al kişi kelgen sayın üydün içi ulup-uñşugan ıyga tolup, Altınçaç baldarının cüröktörün kozgoltkonsup kete turgan. Coldoş-coroloru da Seydalıga kızıl taştan estelik turguzuşkandan kiyin negizgi mildetterin atkarıştık dedibi murdagıday kelbey kalıştı.

Aytor, Altınçaç eki balası menen een üydö kalıp zerigip kirpiginen tartsa cıgılçuday arıktap, kürp bolgon tookço cüdöy tüştü. Mudagıday köçögö çıga albay baldarın bakçaga cetkizip, keçkisin cumuştan kele catkanda ala kelet.

"Turmuş bütpöyt, öz nugu menen kete beret turbaybı, - dep oyloçu Altınçaç. - Ölümdü çaşka berbesin. Ölgöndün özünün şoru eken. Ubakit ötkön sayın eñ ele cakin adamıñdın da elesi kılık-coruğu unutulup tek gan eske tüşö kalganda oor üşkürtöt tura...

... Kündör biri birine ayabay okşoş bolup öto berdi. Cay ayının cıluu keçi. Terezeler açık. Diktor televizordon şaarda bolup catkan cañı kinolor menen taanıştırap, anan tsirk cönündö ayttı. Zamir mene Damir televizordun intaa koyup körüp olturuştı. Altınçaç baldarının "Papam komandirovkadan kaçan kelet?" degen adattagı suroolorun köp berbey kalışkanın oylop koydu. Birok, alar unuta elek bolçu. Oşol oyun cıyıp ala elekte:

- Mama, mama, - dep Zamir, - Tsirkke kaçan barabız?

- Mama baralıçı? - dedi aga koşulgan Damir.

- Barabız cakında, sözsüz barabız.

- Papam kelgende, ee mama? - dedi Damir.

- Emne üçün papam keçikti minçalık? Bakçaga da kelbey kaldı. Murun kün sayın kelçü ele. Al bizdi maşınaga tüşürçü, balmuzdak alıp berçü. Emne üçün minçalık keçikti, mama? - dep oozun çurmuıyttı Zamir.

Altınçaç nımdaşkan alakandarı menen cüzün captı. Muunu boşoy tüştü.

- Papam erfeñ kelet ee, mama? - dedi Damir.

- Ooba erfeñ kelet, küçüğü. Oşondo kinogo da tsirkke da barabız. Azır bolso uktagıla keç bolup kaldı, - dedi Altınçaç, çaşık ünü menen.

- Eger kelbeseçi? - dedi Damiir, - Kelbese, özübüz

Küçük Damir babasının yokluğuna fazla aldırmaz etmezdi. Ne zaman ki ağabeyi Zamir hiç durmadan babasını sorar olunca, o da "r" ye dönmeyen diliyle "Babam iş gezisinde değil mi anne" derdi.

İnsanlar ölmez herhalde diye düşünürdü Altınçaç. O yeni yeni havaların düzeldiği mart ayında, bulutsuz gökyüzündeki yıldızların içinden, aniden kayan yıldız gibi kaybolan Seydalı'sını hatırlayınca, oturduğu yerinden fırlar; elindeki eşyanın yere düştüğünü çok sonra fark ederdi. Evin içindeki eşyaların hepsi Seydalı'nın hayalini getirir; evdeyken, o, odalarında birinde kitap okuyor ya da yatıyor gibi gelir; dışarı çıkınca da Seydalı bekliymiş gibi gelirdi. Onun açık buğday rengi, daima gülümseyen yüzü, kıvrılmış kıvrıcık saçları, insanı huzura kavuşturan gülüşü duyulur, sıcak ve yumuşacık kolları ile dirseğinden kavrayıp, koşu yolu boyunca yürüyorlarmış gibi tanıdık bir koku gelirdi burnuna.

Daha sonraları onların evine Seydalı'nın ablasından başka kimse uğramaz oldu. Ablası her geldiğinde de evin içi ağlama sesleriyle dolar; Altınçaç çocuklarının yüreğinde bir şeyleri depreştirdiğini düşünürdü. Yoldaşları, arkadaşları da Seydalı'nın mezarına kızıl anıt dikirdikten sonra, asıl görevimizi yaptık diye mi düşündüler; eskisi gibi uğramaz oldular.

Kısaca, Altınçaç, iki oğluyla tek başlarına kalmıştı. Kirpiğinden çeksen yıkılacakmış gibi zayıflamış, civciv çıkarmaya yatmış tavuk gibi kötü durumdaydı. Eskisi gibi sokağa çıkamıyor; çocuklarını kreşe bıraktıktan sonra akşam iş dönüşü geri getiriyordu.

"Yaşam bitmiyor; kendi halinde gidiyor" diye düşündü Altınçaç. - Ölümü kimseye vermesin. Ölene yazık. Vakit geçtikçe en yakın adamının bile hayali, tavır ve davranışları unutulup sadece hatırlandığı zaman bir of çektiriyor; o kadar.

... Günler birbirine o kadar benzer şekilde geçip gittiler. Yaz ayının sıcak akşamı. Pencereleler açık. Sunucu televizyondan şehirde oynamakta olan yeni filmler hakkında bilgiler verdi sonra da sirkle ilgili bilgi verdi. Zamir ile Damir büyük bir dikkatle televizyon seyrediyorlardı. Altınçaç çocuklarının alışkanlık haline getirdikleri "Babam iş gezisinden ne zaman gelecek?" sorularını artık çok fazla sormaz olduklarını hissetti. Ama onlar daha unutmamıştı. Bu düşüncelerinden daha sıyrılmamışken:

- Anne, anne, - diye döndü Zamir; - sirke ne zaman gideceğiz?

- Anne gidelim! - diye ekledi Damir.

- Gideceğiz yakında, mutlaka gideceğiz.

- Babam gelince değil mi anne? - dedi Damir.

- Neden babam bu kadar gecikti? Kreşe de gelmez oldu. Önceden her gün gelirdi. O bizi arabaya bindirirdi, dondurma alırdı. Neden bu kadar gecikti, anne? - diye ağzına üzgün bir tavır yükleyerek Zamir.

Altınçaç nemleşen avuçları ile yüzünü kapattı. Gevşediğini hissetti.

- Babam yarın gelecek değil mi, anne? Dedi Damir.

- Evet, yarın gelecek, küçüğüm. O zaman sinemaya da, sirke de gideceğiz. Şimdi artık uyuyun, geç oldu, - dedi Altınçaç, ağlamaklı sesiyle.

- Ya gelmezse? - dedi Damir, - gelmezse biz

dele bara bereliçi? Makulbu mama? Makul deçi?

Altınçaç başın iykedi.

Oşol tünü al kömkörösünön catıp alıp köpkö çeyin öpküsün köptürö öksüp ıyladı. Közünün çaşın ayagan çok. Çaş kumba siñgen suuday cazdıkkı siñip, tün carımına çeyin uktay albay cürögü alıp uçup, özün cogotup koyup turdu.

Altınçaç caraga tuz kuyganday açışkan közdörün açıp terezeden tüşkön büdömük carıktı kördü. Stol üstündögü saat tınımsız ubakıt sanap "tık-tık" etet. Al kayradan közün cumganda uzun kirpikteri magnitney biri-birine cabışa kaldı.

"Adamdar özdörünün kıska turmuşunda ölbööçüdöy bolup çaşaşat, timele - dedi al içinen. - Alar ar bir ötüp catkan saattın cebesin körüp, tıkıldagan ünün ugup turup oşo tuşka kaygıga, talaşsız ölümgö bara catkanın sezip da koyuşpayt, çirkindiki. Baatır dese da bolot alardı... Sezgende emne! Baarı bir da... Adamdar çaşap üçün törölüşöbü ce çaşoonun özü ölümbü, ce... Kandayça çaşap?"

Altınçaç kısılgan demin içine aldı. Kayradan: "Bu turmuşta çaşoo kanday ırakat! Kanday cırgal! Eger... Tügöyüñ canıñda bolso... Maga okşogon baktısız, şor-duu adam sanı kaçba boldu eken? Bolboy ele kousunçu... Turmuş degeniñ tabışmak, çaşoo degeniñ keremet turbaybı..."

Al kerile çalkasınan cattı. Tattuu bir nerseni eñsep üşürüp aldı.

"Adamdar ölbööçüdöy bolup çaşaşat, - dedi kayradan. - Uruşa, taarınışa ketişet. Uşaktaşat biri-birin. Coypulanışat. Ce, oşonun özü turmuşpu? Birok, adilet, çındık akır tübü ceñişke ee boluşu kerek. Ölüm da adilet-tüü bolso gana. Al çaş-karını ilgabayt tura. Iras ele oşon-doy bolbodubu! Kana adilet-tüülük anda? Kana çındık anda? Ce, uşunun bardığı buyrukpu? Mümkün, caratkan ölümdü da tarazalap koygon çıgaar. Seydeştin tukumundagı biröo-carımdarı tiyeşelüü çaşınan köbüröök çaşap koygon çıgaar, oşonun esebinen erte ketip kaldıbay baykuşum... Kara cer ömür çaşoonun tügöngüs kençi bolup tursa da al özünün martlık menen bergenin eñ oor cana ökünüçtüü col menen kaytarıp alat tura. Al "kütö tur, kiçine koyo tur" degenge tüşünböyt eken da... Seydalı baykuştı kiçine ele kütüp tursa cakşı bolboyt bele. Çok degende bir eki cılga, bir-eki küngö, bir-eki saatka. Tabıgat üçün adamdar ar dayım bir çoñ nersesin ayaktap bütürböy arız-armanduu ketişet okşoboybu... Al emi bul düynödö taptakır bütökön eç nerse çok okşoboybu. Al tügönböyt. Andagı casalgan işter da bütöpöyt. Bardığı ulana beret, eskire beret, cañıra beret tura..."

Altınçaç cumulgan közdörün açtı.

Ölbööçüdöy bolup çaşaşat adamdar, - dedi al, üçüncü colu. - Mümkün turmuş anı çıkıkis kılıp şirete, özünü kızıkıtırıp salgandır. Ölüm tuuraluu takay oylonturbay koygonu oşondon çıgaar... Birok, akırı kelçü ölüm tuurasında oylobogon adam çok çıgaar. Baarı bir alar bir karaganda tük ölbööçüdöy bolup çaşaşat. Emne üçün? Ce, çaşoo oşonçuluk şirinbi? Ce, biz törölgöndö ele ölümgö baş iyip törölöbüzü? Emne üçün adamdar ölüşöt? Kaygını unutpaş üçünbü? Ölböy ele çaşaşa emne, kanday gana sonun bolot ele..."

kendimiz gidelim? Olur mu anne? Olur de?

Altınçaç başını olur anlamında salladı.

O gece yüzüstü yatarak uzun müddet ciğerlerini patlatırcasına ağladı. Gözlerinin yaşını esirgemedi. Kuma sinen su gibi gözyaşları yastığa sindi, gece yarısına kadar uyuyamadı. Yüreği onu bir yerlere götürdü ve o hep kendini kaybedip durdu.

Altınçaç yaraya tuz basılmış gibi acıyan gözlerini açıp pencereden inen hafif ışığı gördü. Masanın üzerindeki saat, hiç durmadan "tik, tak, tik, tak" zamanı sayıyordu. Yeniden gözlerini kapattığında uzun kirpikleri miknatis gibi birbirlerine yapıştı.

"İnsanlar kendilerinin kısa hayatlarında ölmeyecekmiş gibi yaşarlar, - dedi içinden. - Onlar her geçen saatin akrebini görüp, tik tak eden sesini duydukları halde, o anda tartışmasız ölüme gitmekte olduklarını hissetmezler bile. Kahraman da denebilir onlara. Hissetse ne olacaka ki! Değişen bir şey yok ki... İnsanlar yaşamak için mi doğarlar yoksa hayatın özü ölüm mü? Yoksa... Nasıl yaşayıp?"

Altınçaç daralan nefesini içine çekti. Yeniden; "Bu hayatta yaşamak ne rahat! Nasıl güzel! Eğer... Eşin yanında olursa... Benim gibi bahtsız, zavallının sayısı ne kadar acaba? Hiç olmasın... Hayat dedin bulmaca, yaşam dediğin ise kerametmiş..."

Gerilerek sırtüstü yattı. Tatlı bir şeyi hatırlayarak iç çekti.

"İnsanlar ölmeyecekmiş gibi yaşar, - dedi yeniden. - Kavga edip küserler. Birbirleri hakkında dedikodu yapar. Bahane ararlar. Yoksa bunların hepsi hayatı mı oluşturuyor. Ama adaletin ve gerçeğin eninde sonunda zafere ulaşması gerek. Ölüm de adil olsa ama nerede! O genç, yaşlı ayırt etmiyor. Gerçekten de öyle olmadı mı? Nerede o zaman adalet? Gerçek nerede o zaman? Yoksa bunların hepsi bir emir mi? Belki yaradan ölümü de tartmıştır. Seydeş'in soyundaki birileri, fazla yaşamıştır, belki de bu yüzden onun hesabından erken gitmiştir zavallım... Kara toprak, yaşamın bitmez tükenmez kaynağı, hazinesi olsa da, mertlikle verdiği, en zor ve hüzünlü yol ile geri almış. O, "bekle, biraz daha bırak" desen de anlamazmış... Zavallı Seydalı'yı biraz götürme ne kadar güzel olurdu. En azından bir yıllığına, birkaç günlüğüne, birkaç saatliğine. Tabiat için insanlar her zaman büyük bir şeyin sonuna çıkmadan, gözü arkada gidiyor sanırım. Aslında bu dünyada tamamen sonuna varılmış hiçbir şey yok galiba. O bitmez. Orada yapılan işler de bitmez. Hepsi devam eder, eskir, yenilenmiş..."

Altınçaç, kapanmış gözlerini açtı.

Ölmeyecekmiş gibi yaşar insanlar, - dedi üçüncü kez. - Belki de hayat onu kopmayacak bir şekilde kendine bağlamıştır. Ölüm hakkında hiç düşünmemesinin sebebi de belki odur. Ama sonunda nasılsa gelecek olan ölüm hakkında kesinlikle düşünmeyen insan yoktur. Yine de değişen bir şey yok, onlar bir bakıma hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarlar. Niçin? Yoksa hayat bu kadar tatlı mı? Yoksa biz daha doğduğumuzda ölüme baş eğerek mi doğuyoruz? Neden insanlar ölür? Kaygıyı unutmamak için mi? Ölmeyip de yaşasalar ne kadar güzel olurdu..."

Altınçaç uyuduğunun farkına varmadı.

Altınçaç uktap ketkenin sezgen çok.

Könöktöp caagan caan terezenin aynekterine urunup, tunike menen cabılğan çatırdın dıbraganı daana ugulup turdu. Altınçaç laborantka bolup iştegen bölmönün içi karañılup, çak tüş uçur bolso da kün batıp baratkanday köñülsüzdük kele tüştü. Şaardın köçölörü eensirep terezeden karagan adamın kayda bir unut kalğan sağınıçın oygotkondoy.

Altınçaç eşikke çıkkanda şamal aralaşkan caan cüzünö tiyip oyun çaçırttı. Asfalt köçö candın suusunan kaltırıp kölçüktöp ketken.

"Telefon menen bardık sözdü ayta albaysıñ. Közmö-köz süylöşüü kerek." Dep oylop ciberdi.

Altınçaç, Seydalı azırkı kündörün cana tündörün ötközgön onkologiyalık oorukanaga bütkül kayratkücün cıynap turup kirdi. Tüz ele eşik aldında turgan medsestra ayaldın bet mañdayına kelip, iyile salamdaştı da;

- Keçiriñiz, hirurg Asrankul Mambetoviç iştegen cerime telefon çalıptır. Men çok elem oşo tušta. Colugup ketsin degen eken... Emne üçün çakırğanın bilbeym, - dep, calooruy cana küñöölüüdöy karadı.

- Kerek okşoysuz go al kişiğe bolboso... Men azır, kütö turuñuz.

Altınçaçtın oyu ongo, sanaası sanga bölündü. Oltura albay koydu, arı-beri basıp denesin muzdak ter kaptadı. "Menin kandayça keregim bar, bul hirurgka. Dağı emne baleesi bolup kett?" - dedi içinen.

Köp uzabay medsestra ekinçi kabattan tüşö keldi.

- Asrankul Mambetoviç çok eken kabinetinde. Ministerstvaga ketiptir. Eger sizdi kelip kalsa üyüñüzdün adresin ce telefonun kaltırıp ketsin deptir.

"Al emnesi" dep oylop ciberdi.

Altınçaç kaltıragan koldoru menen gazetanın çetine adresin kaldırdı.

Şaar içine keç kirip, el orunga olturup kalğan maalda eşik şıñıradı. Altınçaç selt ete tüşüp oyuna Asrankul Mambetoviç keldi. Eşiti demin içine alıp, akırın açtı ele:

- Uruksatpı? - dedi, uzun boylu, ak cibek köyökçön Asrankul.

- Kiriñiz, - dedi Altınçaç. Murdatan ele sırtınan taanış çaş cigitke.

Zamir menen Damir hiugdun canına çurkap kelişip, kolunan talaşa karmaştı. Asrankul Mambetoviç süyünüç aralagan baldardın başın sılap koydu.

Altınçaç kökürögü açıla tüşkön halatının cakasını kımıtılap kızara turup kaldı. Anan şaşkalaktap:

- Olturuñuz, - dedi stul koyup. Asrankul stulga caybarak köçük basıp, Altınçaçtın uyalıñkı çoçulagan suluu ireñinen közün albay karap aldı da:

- Keçirip koyuñuz, köptön-köp suranam. Mınabu kattı coldoşuñuz sizge berip koyuumdı surangan ele, bizde catkana. Men kabinettegi kitepterdin arasına salıp koygon boydon unutup cürö beriptirmin. Dağı keçirim suraym. Anın üstünö Leningradka eki aylık kurska barıp keldim. Bügün erteñ menen kitepterimdi

Bardaktan boşalırca yağan yağmur pencerenin camlarına vuruyor, sac kaplı çadırın tıktırları net bir şekilde duyuluyordu. Altınçaç'ın çalıştığı laboratuvar odasının içi karanlık oldu, öğle vakti olduğu halde güneş batıyormuş gibi, huzursuzluk geldi. Şehrin sokakları, caddeleri ıssızlaştı, pencereden bakan insanın unutulmuş özlemlerini uyandırıyor gibiydi.

Altınçaç dışarıya çıkınca rüzgârla karışık yağmur yüzüne çarptı ve düşüncelerini dağıttı. Asfalt sokak yağmurdan parlayan su birikintileriyle dolmuştu.

"Telefonda her şeyi söyleyemezsin. Yüz yüze görüşmek gerek" diye düşündü.

Altınçaç bütün gayretini ve gücünü toplayarak Seydalı'nın son gün ve gecelerini geçirdiği Onkoloji hastanesine gitti. Doğrudan kapı önünde duran hemşirenin karşısına geldi, eğilerek selam verdi:

- Öziir dilerim, cerrah Asrankul Mambetoviç iş yerime telefon etmiş. O sırada ben yoktum. Uğrasın demiş... Niçin çağırdığını bilmiyorum, - diye, ezik ve suçlu bir ifadeyle baktı.

- Sizinle işi olmalı doktorun... Ben şimdi, bekleyiniz.

Altınçaç'ın düşünceler, tedirginliği ona bölündü. Oturamadı, bir o tarafa bir bu tarafa yürüdü, buz gibi bir ter bastı tüm vücudunu. "Benimle ne gibi bir işi olabilir bir cerrahın. Yine kahrolası ne oldu?" dedi içinden.

Biraz sonra hemşire ikinci kattan indi.

- Asrankul Mambetoviç odasında yokmuş. Bakanlığa gitmiş. Eğer gelerseniz, evinizin adresini ya da telefonunuzu bırakmanızı istemiş.

"Bu da neyin nesi?" diye düşündü.

Altınçaç titreyen elleriyle gazetesinin bir kenarına adresini yazıp bıraktı.

Şehir akşam çökmüş, herkes evine çekildiği vakitte kapı şıngırdadı. Altınçaç birden irkildi sonra Asrankul Mambetoviç aklına geldi. Kapıyı, nefesini içine çekerek yavaşça açtı:

- Müsaade var mı? - dedi, uzun boylu, beyaz, ipek gömlekli Arsan.

- Giriniz, - dedi Altınçaç, daha önce de uzaktan tanıdığı gence.

Zamir ve Damir koşarak cerrahın yanına gelip, paylaşamayarak ellerinden tuttular. Mambetoviç sevimli çocukların saçlarından okşadı.

Altınçaç göğsü biraz açılmış elbisenin yakasını kapatmaya çalışarak, kızarmış yanaklarıyla kala kaldı. Sonra şaşkın bir halde;

- Oturun, - dedi sandalye çekip. Asrankul sandalyeye usulca oturdu, Altınçaç'ın utangaç, ürkmüş güzelliğinden gözünü alamadı, baka kaldı.

- Affedin lütfen, çok çok rica ediyorum. Şu mektubu eşiniz size vermemeşi istemişti, bizde yatarken. Odamda kitapların arasına koymuştum sonra unuttuvermişim. Tekrar özür dilerim. Bir de aksine Leningrad'a iki aylık kursa gidip geldim. Bugün sabahleyin kitaplarımı karıştırırken buldum ve derhal sizin çalıştığınız yere

añtarıp catıp körö salıp daroo siz iştegen cerge telefon çalgamın oşo sebeptü. Menin añkooluk menen kattı öz ubagında tapşırbağanım için kanday künö koysoñuz makulmun...

Al bekem çaptalğan kattı Altınçaça sundu.

Katta mınday dep cazılğan bolçu.

"Kimbattuum menin Altınçaçım, altınım! Menin saga cazgan akırkı katım. Oşonduktan sen ölöör-ölgüçö uşul bir barak kagazdı cogotpoşuñdu suraym. Men seni süyömün. Sen menin Künüm, Ayım bolgonsuñ. Bizdin çoguu çaşagan mezgilbizde saga aytkan oor sözdörüm için keçirgin. Men da seni keçirem. Men seni süyçümün, işençümün, başkalardan kızgançumun. Emi, uşul carık düynödön ketip baratkanımda elesiñ köz aldırma kelip, canımda cektuguña içim küyüp dağı da emnegedir kızgandım seni. Kızganbayın, oyloboyun, meni baarı bir kara cer muzdak kuçağına alğanı turat. Kuday men için tiyiştü çaşın ayagan okşoyt. Eger ömürüm öz kolumda bolgondo men seni baldarıñ menen een kaltırbay, cesir atka kondurbay, aytkanıñdı casap, turmuştun bizge buyurgan tattuu şiresin çoguu tatıp, baldarım boygo cetip, dañgır colgo çıkkanga çeyin çaşabayt belem! Birok, anday bolboy kaldı. Ooru túbümö cetip arabızdı bölüp olturat... Ooru degeniñ oñ taptırbayt turbaybı...

Men saga ıraazımın. Baldarımdın betinen öpkönüñdö men için da ööp koyup cürçü. Men emi seni eç kimden kızganboogo tırışam. Men saga işemçümün, süyçümün, oşonduktan kızgansam kerek. Altınçaçım, sılay albay kaldım çaçıñdan. Meni arañardan çıkarbay cürgülö. Koş. Koşkula. Senin Seydaliñ".

Altınçaç oşo tünü da katuu toklunda kalgan kemedegi adamday cürögü opkoolcup, uktay albay koydu. Emnegedir muunun, buulugup, katuu tarıngan çaş balaça ökürüp ıylagısı kelip turdu...

telefon açtım bu sebepten. Benim basiretsizliğim yüzünden mektubu zamanında veremediğim için ne deseniz kabulüm.

O sıkıca yapıştırılmış mektubu Altınçaç'a uzattı.

Mektupta şöyle yazıyordu.

"Kıymetlim benim Altınçaç'ım, altınım! Sana yazdığım son mektubum. Bu yüzden ölene kadar bu bir sayfalık kâğıdı saklamamı diliyorum. Seni seviyorum. Sen benim güneşim, ayım oldun. Birlikte yaşadığımız zaman diliminde sana söylediğim ağır sözler için özür diliyorum, affet. Ben de seni affettim. Ben seni severdim, inanırdım, başkalarından kıskanırdım. Artık bu aydınlık dünyadan giderken, hayalin gözlerimin önüne geldi, yanında olmayışına içim yandı ve nedense kıskandım seni. Kıskanmayım, düşünmeyim, beni nasılsa kara toprak bağına basmak üzere. Tanrı, benim için yaşı esirgemiş sanırım. Eğer biraz daha ömrüm olsaydı, ben seni çocuklarıyla sahihsiz bırakmaz, dul dedirtmez, söylediğini yapar, hayatın bize sunduğu tatlardan birlikte tadar, çocuklarım büyüüp, kendi yollarını çizene kadar yaşamaz mıydım? Fakat öyle olmadı. Hastalık sonumu hazırladı ve aramaza girdi... Hastalık dediğin insanı doğrultmuyormuş..."

Ben senden memnunum. Çocuklarımla yanaklarımdan öptüğünde, benim için de öper misin? Ben seni kıskanmamaya çalışacağım. Sana inanırdım, severdim, bu yüzden kıskanıyordum. Altınçaç'ım, okşayamadım son kez saçlarımdan. Beni aranızdan çıkarmayın. Elveda. Elveda. Senin Seydali'n".

Altınçaç o gece, büyük bir fırtınaya yakalanmış gemideki adam gibi yüreği sıkıldı, uyuyamadı. Nedense boşuluyor, doluyor ve fena halde alınmış bir çocuk gibi ağlamak istiyordu...